1852. N°. 85

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG, 16 JULIJ.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 15 Julij.

Wij hebben aan het wandelend publiek inzonderheid aan de Dames, voor wie onze Singels van wege de doordringende, kleederen bedervende zwarte stof, sedert lang zoo goed als ontoegankelijk waren, goed nieuws mede te deelen. De akelige sintelpaden worden door kiezelzand opgehoogd; reeds is de toegang naar de groote wandelplaats en de Singel buiten de Wittepoort, grootendeels met dit zand belegd. Wij meenen dat we uit naam van het Leydsche publiek hier opentlijk hulde mogen brengen aan de Commissie van Fabricage, die aan den zoo algemeenen wensch tot verbetering gehoor heeft gegeven, onze fraaije Singels in hunne eere hersteld, en zich de erkentelijkheid heeft verworven van allen die prijsstellen op den goeden wil van het stedelijk bestuur om aan het redelijk verlangen der ingezetenen in al wat tot openbaar genot en genoegen kan strekken, zoo veel dit geschieden kan, te gemoet te komen, en inzonderheid van zoo vele Dames, die met opgetogenheid zien dat haar wandelgenoegen niet meer door 't bederven harer kleederen zal worden verbitterd.

— De thermometer teekende heden namiddag ten twee ure vlak op het noorden, 86° Fahrenheit of 24° Reaumur.

— De Leden uit de Kamer van Koophandel en Fabrieken, in zoover zij geene Raadsleden zijn, hebben dezer dagen een adres aan den Raad ingediend houdende verzoek tot aanneming van het ontwerp van belastingstelsel door den Heer A. Hartevelt bij den Raad in overweging gegeven en ter Secretarie verkrijgbaar gesteld.

Zij maken inzonderheid op de volgende punten opmerkzaam:

Dat men 't zij de accijnsen worden behouden of niet, toch in beide gevallen tot een hoofdgeld moet komen, omdat de heffing der accijnsen, zoo als die bij de Gemeentewet wordt geregeld, ook met bijvoeging van zulke die thans niet worden geheven, zonder een hoofdgeld geen genoegzame som zou opleveren.

Dat het openblijven der poorten 's nachts een meerdere kosten voor het toezigt zou vorderen, terwijl bij afschaffing van accijnsen de Gemeente van eene belangrijke som ontslagen wordt, die zij thans tot betaling der ambtenaren moet opbrengen.

Dat sedert de zoo algemeene toegejuichte afschaffing der belastingen op de brandstof, reeds op zich zelve een groote weldaad voor den werkman, zich hier een uitgebreide turfmarkt heeft gevestigd die bijna over geheel Rijnland zich uitstrekt.

Dat dit voorbeeld getuigt voor 't nut van verdere en geheele afschaffing van accijnsen.

Dat een belasting op de boter, dien gewigtigen tak van handel, die in 1851 nog meer dan 300,000 Ned. ℔ ter waag bragt, naar een nabijgelegen dorp zou verjagen.

Dat een belasting op de bouwstoffen het verval van woningen in de stad en den aanbouw daar buiten ten gevolge zou hebben.

Dat de opbrengst eener belasting op honden, op openbare vermakelijkheden enz. niet noemenswaard zou opbrengen, en verhooging op wijn en gedistelleerd, door verminderend gebruik en smokkelarij, ook weinig zou baten.

Ten slotte handelt het adres nog over de voorgestelde grondslag van f 3.— per persoon, door de Heer H. voorgeslagen, en wordt beweerd dat niet de sterkte maar wel het verbruik bij de huisgezinnen in aanmerking behoort te komen, en wilde men het voorgestelde hoofdgeld liever in 3 of meer klassen van f 1.—, f 3.— en f 5.— zien gebragt, terwijl het adres eindigt met te wijzen op den toenemenden bloei van de welvaart der stad, door het losmaken van banden die het vrije vertier belemmeren, te verwachten.

— Nog is dezer dagen door den Heer C. Leembruggen, voormalig Lid der commissie uit den Stedelijken Raad, voor de financien, een stuk bij den Gemeenteraad ingediend en openbaar gemaakt, getiteld: *Beschouwingen over het Voorstel van den Heer A. Hartevelt Jz.*, waarbij ook de Heer L. de afschaffing van accijnsen allezins voorstaat en geen bezwaar vindt in een hoofdelijken omslag, mits men geene personen maar hoofden van gezinnen belast, en waarbij hij tevens eene verdeeling in twaalf klassen van gegoedheid opgeeft die voor f 6,— tot f 160,— 's jaars zouden worden aangeslagen en waarbij in iedere klasse gezinnen boven de vijf personen eenigzins lager worden belast; welke omslag volgens een daarbij gevoegde tabel ruim f 190,000 en alzoo nog f 10,000 boven de raming zou opleveren.

— Zoo verheffen zich vele stemmen vóór de afschaffing der accijnsen. Dat die ten opzigte der middelen om ze te vervangen, niet zoo geheel eenstemmig zijn, kan wel niemand vreemd toeschijnen; maar, dat men door gemeen overleg ten deze tot eenstemmigheid moge geraken, dat de afschaffing der accijnsen, (die ook bij degenen die ze voorstaan als een noodzakelijk kwaad beschouwd worden) onze Gemeente moge behoeden voor den slag van wederinvoering der belasting op de brandstoffen, van toevoeging van nog een accijns op de boter en een op bouwstoffen, dat alzoo de oorzaak worde weggenomen dat Leyden zich meer en meer buiten Leyden zal verplaatsen, en dat alzoo de hoogst verderfelijke smokkelarij vervalle, dit alles zal wel bij zeer velen, in het belang der gemeente, zeer wenschelijk worden geacht.

— Wij vernemen, dat eerdaags naar de Kaap de Goede Hoop zal vertrekken, de Weleerw. Heer J. H. Neethling Jr., welke aan onze Hoogeschool zijne studie in de Godgeleerdheid volbragt hebbende, vóór eenige weken te 's Gravenhage als Predikant is ingezegend. Wederom zijn hier van de Kaap twee jongelieden aangekomen om in de Godgeleerdheid te studeren, de Heeren S. Brink en L. Biccard, en een, die zich op de Geneeskunde zal toeleggen, de Heer Ch. Biccard. De Heer J. J. Herman mede van de Kaap, die onlangs in de Medicijnen promoveerde, zal ook dit jaar, na nog eenige Hoogescholen in Duitschland te hebben bezocht, naar zijn vaderland wederkeeren. De Heer A. G. M. Kuys, die in het laatst van voorleden jaar als Predikant naar de Kaap vertrok, na aan onze Hoogeschool zijne studiën te hebben volbragt, is, naar wij vernemen, reeds geplaatst.

— De *Echo Universel* bevat het volgend artikel: De teelt der Vanille breidt zich door de zorg van den Heer Teysmann, eersten Hortulanus van 's Lands plantentuin te Buitenzorg, al meer en meer op het eiland Java uit. In de maand April had men reeds 5 bouws, ieder van 500 □ Rijnlandsche roeden, met 20,000 zoodanige planten bezet. De vruchten van den eersten oogst zijn van uitmuntende hoedanigheid en wijken niet in het minst voor die van Mexico, van waar men tot nog toe genoegzaam al diegene trok, welke in den handel voorkomen. De kenners zullen zich daarvan kunnen overtuigen door de monsters, door den Heer Teysmann naar de tentoonstelling van nijverheid te Arnhem gezonden. De oorsprong van deze nieuwe cultuur in de Nederl. O. I. bezittingen dagteekent van het Ministerie van den Heer J. C. Baud. Op herhaald aanzoek van Prof. C. L. Blume werd een toereikend getal planten, die door de HH. Schuurmans Stekhoven, Hortulanus bij den Acad. kruidtuin alhier en Rodbard, bloemist bij Leyden, waren gekweekt, in het jaar 1840 naar Java gezonden. Wijlen de Med. Doctor Pierot belastte zich met de zorg der overbrenging, nadat hij door Prof. Blume volkomen was onderrigt, aangaande al hetgeen met het welslagen dier cultuur in betrekking stond. Vroegere ondervinding had hem geleerd, dat eene bijzondere behandeling de bloesem der Vanille veel spoediger en in veel grooter aantal kan doen ontluiken, dan wanneer zij aan zich zelve wordt overgelaten. Om er vruchten van te trekken, is de kunstmatige bevruchting der bloem volstrekt noodzakelijk, en het is daardoor, gelijk men weet, dat Prof. Morren te Luik vruchten van zeer goede hoedanigheid van de in onze trekkassen geteelde plant heeft verkregen. In Mexico, het vaderland der Vanille, geschiedt de bevruchting door eene zekere soort van insect en waar deze diertjes ontbreken, moet men tot de kunstmatige verrigting de toevlugt nemen. Deze nu is hoogst eenvoudig en levert geen beletsel op, om de mededinging met het Mexik. product te kunnen volhouden. De Cochenilleteelt op Java moge tot bewijs daarvan strekken. Binnen weinige jaren zullen wij de Vanille zelfs tot een veel matiger prijs dan de Mexikaansche kunnen leveren, en men mag verwachten, dat het verbruik van dit zeer gezochte, maar door zijn hoogen prijs weinig getrokken artikel, daardoor aanmerkelijk zal toenemen.

— De Prins van Oranje is Vrijdag van Neuzen naar Sas van Gent en Axel gereden, en daarna naar Bath en den volgenden dag naar Goes vertrokken, waar hij onder anderen op het gewezen slot Ostende, den moerbeziënboom gezien heeft, die Jakoba van Beijeren aldaar omstreeks 1430 heeft geplant. Zondag heeft Z. K. H. een rijtoertje door Zuid-Beveland gedaan en in den namiddag de reis naar Tholen aangenomen. Men roemt overal de innemendheid en voorkomendheid van den jeugdigen Vorst.

— Een bekend scheikundige de Heer Otto te Brunswijk waarschuwt tegen

't gebruik van groenen papieren rolgordijnen, omdat het Schweinfürter groen, dat er voor gebruikt wordt, volgens den grooten Scheikundige, Berzelius, 58 percent rattenkruid bevat en die verw in stof veranderende, de lucht der Kamers met rattenkruid bezoedelt, 't geen schadelijk is voor de gezondheid; waarom men aanraadt om liever de onschadelijke blaauwe kleur van papier daartoe te bezigen.

— In den laatsten tijd werd veel gesproken over het bereiden van gaz tot verlichting, uit hout; men zeide, dat eene aanzienlijke hoeveelheid gaz kon worden verkregen uit 2 (Eng.) oncen hout. Thans heeft men op eene groote schaal de proef genomen te Bazel, en waarschijnlijk zal het houtgaz-licht daar zoowel, als te Zurich, Stokholm en Liverpool, worden ingevoerd. Het houtgaz-licht moet veel minder kostbaar zijn dan het licht uit koolgaz, en vrij van zwavel-waterstof; overigens levert het houtskool teer en azijn op, en is daardoor van een veelzijdig nut.

— De Minister van Oorlog heeft bekend gemaakt, dat er voor eenige ongehuwde smeden, timmerlieden, metselaars, steenhouwers en aardewerkers gelegenheid bestaat, om voor de dienst in de Oost-Indië te worden aangenomen.

Zij, die daartoe genegen zijn, zullen zich aan de militaire dienst, bij het Corps Sapeurs in Oost Indië, voor den tijd van 6 jaren, moeten verbinden.

Zij zullen met een handgeld van ƒ 40 als Sapeur van de 1ste klasse worden geëngageerd, en, in Indië, behalve de gewone soldij (50 duiten), dagss 20 duiten werkgeld bekomen.

Diegenen, welke met een goed gedrag vereischte kennis vereenigen, zullen er het vooruitzigt hebben, om tot Militaire Opzigters benoemd te worden.

De Gegadigden zullen zich behooren aan te melden bij den Kolonel Directeur der Artillerie-Stapel- en Constructie-Magazijnen te Delft en aan dezen het bewijs leveren: 1°. dat zij de noodige bekwaamheid bezitten in hun ambacht (de smeden en timmerlieden door het afleggen van eene proef, gedurende welke zij daggeld zullen genieten, de metselaars, steenhouwers en aardewerkers door het vertoonen van voldoende certificaten van Aannemers of Bazen, onder wie zij gewerkt hebben); 2°. dat zij niet ouder zijn dan 36 jaren, door het overleggen van eene akte van geboorte; 3°. dat zij van een gezond ligchaamsgestel zijn, waartoe zij zich aan een geneeskundig onderzoek moeten onderwerpen. Kleine gebreken, wanneer die niet van een aard zijn dat zij in de uitoefening van het ambacht hinderen, zullen worden voorbijgezien.

De minderjarigen zullen, bij het bewijs van goed gedrag (af te geven door het gemeentebestuur hunner woonplaats) tevens moeten doen blijken van de toestemming van Ouders of Voogden, tot het aangaan der voorgenomen verbindtenis.

De personen die aan de nationale militie hebben voldaan, zullen het certificaat daarvan moeten bij zich hebben.

De goedgekeurden zullen bij het Koloniaal Werfdepôt worden in dienst genomen, en er, tot aan hunne inscheping, genieten de soldij van 35 cents.

Bij het verstrijken van het engagement, en zich niet op nieuw verbindende, zullen zij voor hunnen terugkeer dezelfde zorg ondervinden, als de militairen van het Indisch leger van hunnen graad.

— De *Staats-Courant* bevat het volgende: In de *Amst. Cour.* van den 14den dezer wordt gewag gemaakt van een artikel uit zeker Duitsch dagblad, waarin gesproken wordt van onderhandelingen der Oostenrijksche Regering met de Nederlandsche, wegens den afstand van eenige geschikte punten in Oost-Indië, onder bijvoeging dat de wensch, door Nederland te kennen gegeven, om de Duitsche landverhuizing naar Sumatra te leiden, de eerste aanleiding tot deze onderhandelingen zou zijn geweest.

Wij zijn in de gelegenheid gesteld te verklaren dat dit berigt van allen grond ontbloot is.

— Volgens het *Nederlandsch Weekbl. voor Geneeskundigen* zouden er maatregelen genomen zijn om de openbare electro-biologische voorstellingen van den Heer de Koningh algemeen in ons land te weren, ten gevolge der aan de Hooge Regering opgegeven gronden, waarop die proeven voor de gezondheid van hen die er zich aan onderwerpen, nadeelig en als publieke vermakelijkheid onbetamelijk moeten geacht worden.

— Uit Tilburg schrijft men dat de wollen-manufactuurfabrieken, na het sedert eenige maanden zeer slap te hebben gehad, thans weder vele bestellingen hebben ontvangen.

's GRAVENHAGE, 15 Julij.

Z. M. heeft benoemd tot Ridder der Orde van de Eikenkroon, A. Wedermeijer, Kapt. bij het 7de reg., wegens de wijze waarop hij in 1850 de ongeregeldheden in de Willemstad heeft gestild. — Ook heeft Z. M. benoemd tot Bewaarder van de Hypotheken en het Kadaster te Roermond, F. A. van Olffen, thans in die betrekking te Appingadam.

— De Ministers van Financiën, Koloniën en Binnenl. Zaken zijn door den Koning van Pruissen benoemd tot Ridders der Orde van den Rooden Adelaar.

— Naar men verneemt, heeft het Rijk eene overeenkomst getroffen met het bestuur van de Hollandsche spoorweg-maatschappij, wegens de overname van een der draden van den telegraaph, welke in verband zal worden gebragt met het Ministerie van Binnenl. Zaken. Men spreekt ook van den aanleg van eene dergelijke lijn van genoemd Ministerie naar het Scheveningsche-strand, bij den aanleg van eenen onder-zeeschen telegraaph.

Provinciale Staten van Zuidholland.

Zitting van Woensdag 14 Julij.

In deze zitting zijn ingekomen eenige adressen, en uitgebragt verschillende verslagen van commissien. Voorts is nog beraadslaagd over een Prov. Dagblad en aanstelling van Snelschrijvers; en over het ontwerp van een reglement op de jagt en visscherij, welke beraadslaging morgen zal worden voortgezet.

— Vervolg van het Verslag gedaan door de Gedep. Staten aan de Staten der Provincie Zuidholland. (*Zie Nommer 32 en 34.*)

In het personeel der Provinciale Commissie van onderwijs hebben de volgende veranderingen plaats gehad. In de vacature, ontstaan door het overlijden van den Heer A. Blussé de Jonge, te Leyden, schoolopziener in de 1ste afdeeling van het 2de schooldistrict, is voorzien door de benoeming van den Heer L. Robbe, te Katwijk aan den Rijn.

Ten gevolge van de verandering der Latijnsche school te Brielle in een Gymnasium, bestaan er nu 6 Gymnasien in Zuidholland. Het aantal leerlingen op dezelve was: te 's Gravenhage 120, te Rotterdam 109, te Leyden 63, te Delft 21, te Gouda 43, te Briele 20 en te zamen 376.

Te Dordrecht, Schiedam en Gorinchem bestaan Latijnsche scholen, met een gezamenlijk getal van 32 leerlingen. Het onderwijs in deze inrigtingen mag over het algemeen zeer goed, hier en daar zelfs uitmuntend genoemen worden. De localen en hulpmiddelen verkeeren in voldoenden staat.

Bij den Gemeenteraad te Dordrecht zijn overwegingen aanhangig over het veranderen der Latijnsche school in een Gymnasium of eene dergelijke inrigting.

Aangaande de Hoogeschool te Leyden kunnen wij over het Akademiejaar van 1850—1851 het volgende berigten: De aangekondigde lessen zijn geregeld gehouden. De Hoogleeraren betuigen tevredenheid over den ijver der Studenten, die eene nieuwe aanmoediging heeft ontvangen door 's Konings beschikking, waarbij acht gouden medailles uit Z. M. fondsen, bij toerbeurten, ter beschikking der drie universiteiten worden gesteld, om te worden uitgereikt aan zoodanige Studenten, wier antwoorden op de door de faculteiten uit te schrijven prijsvragen, door haar ter bekrooning waardig zullen worden geoordeeld.

Het getal Studenten op den 31sten December 1851 in de rolle der Hoogeschool ingeschreven, bedroeg 400, als: in de Faculteit der Godgeleerdheid 111, Regtsgeleerdheid 191, Geneeskunde 64, Wis- en Natuurkunde 12, Wijsbegeerte en Letteren 22.

Terwijl daarenboven 107 Studenten, aan de Athenea studerende, tot het afleggen hunner examina in de rolle der Hoogeschool zijn ingeschreven, als: in de Faculteit der Godgeleerdheid 29, Regtsgeleerdheid 37, Geneeskunde 26, Wis- en Natuurkunde 1, Wijsbegeerte en Letteren 14.

De Akademische gebouwen zijn behoorlijk onderhouden. Het gebouw der Bibliotheek wordt te bekrompen voor eene behoorlijke plaatsing en rangschikking der boeken. De Verzamelingen en Kabinetten hebben eenige aanwinsten gedaan, ofschoon de beperkte middelen, over welke Curatoren kunnen beschikken, niet voldoende zijn, om al die instellingen op de hoogte der wetenschap te houden.

Hoewel in vele gemeenten de invloed der meer gunstige tijdsomstandigheden zich nog niet heeft doen gevoelen, is echter daardoor, in verre weg de meeste gemeenten eenige verbetering waargenomen.

In de visschersplaatsen echter, heeft zich ten gevolge van de ongunstige uitkomst der visscherij, de armoede op eene meer nijpende wijs doen gevoelen, en ook in onderscheidene andere gemeenten zijn de vroegere oorzaken van verarming nog niet of niet geheel opgeheven.

Behalve de algemeene oorzaken van meerdere welvaart, bestaan er andere van ondergeschikt plaatselijk belang, en het is zeker voor een groot deel aan dit een en ander toe te schrijven, dat de aanvragen om verhooging van subsidie minder zijn geworden.

Wij houden ons overigens overtuigd, dat eene meer godsdienstige en zedelijke opvoeding der jeugd, de bevordering van onderwijs en het verschaffen van werk als de meest doeltreffende middelen moeten worden beschouwd tot voortdurende verbetering in den staat van het armwezen.

Wij zijn tot dusverre te leur gesteld in de verwachting, dat wij ons in staat zouden bevinden, om, door statistieke opgaven van finantiëlen aard, den invloed aan te toonen, die verschillende oorzaken op den staat van het armwezen hebben uitgeoefend; want ook thans zijn wij daartoe buiten staat, doordien, ten gevolge der weigering van eenige, niet gesubsideerde armen-administratien, om opgaven te doen, nog een belangrijk gedeelte der bouwstoffen ontbreekt, die moeten dienen tot het opmaken van het jaarlijksch verslag nopens den staat van het armwezen over 1851.

Wij hopen, dat in dit bezwaar voor het vervolg, door voldoende wettelijke bepalingen, zal worden voorzien.

Men blijft de bedelarij zoo veel mogelijk weren.

In den loop van 1851 werden uit deze provincie 307 personen en dus 49 meer dan in 1850, naar de gestichten der maatschappij van weldadigheid overgebragt. Daaronder bevonden zich 270 veroordeelden ter zake van bedelarij, 27 die zich vrijwillig ter opzending hadden aangemeld, 9 kinderen, die met de ouders werden opgezonden en één persoon, die uit de gestichten was gedeserteerd en daarna gevat, ten einde naar die gestichten te worden teruggebragt.

Bovendien zijn nog 151, in Zuidholland te huis behoorende personen, die in andere provincien ter zake van bedelarij aangehouden en veroordeeld waren, naar de bedoelde gestichten overgebragt.

Het getal dergenen, die zich vrijwillig ter opzending hebben aangemeld, is echter zeer gering, hetgeen zou kunnen doen vermoeden, dat de aanvragen van dien aard, soms door de gemeentebesturen, uit hoofde van de kostbaarheid der verpleging, worden afgewezen. (*Verv. hierna.*)

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Woensdag 14 Julij.

In deze zitting zijn ingekomen afschriften van de Koninklijke besluiten, houdende eervol ontslag van Jhr. van Spengler en Jhr. Nedermeyer Ridder

van Rosenthal als Minister van Oorlog en van Justitie, en de benoeming van den Baron Forstner van Dambenoy en Mr. Strens ter hunner vervanging, alsmede de opdragt van het bestuur van het Departement van Hervormde Eeredienst aan den Minister van Financien. De Heer Storm, nieuw benoemd lid uit het district Breda, heeft de vereischte eeden afgelegd en zitting genomen. De vergadering heeft een aanvang gemaakt met de beraadslaging over het wets-ontwerp betreffende den waarborg van gouden en zilveren werken. Na den afloop der algemeene beraadslaging zijn achtereenvolgens de artt. 1 tot en met 6 aangenomen. De beraadslaging zal morgen des voormiddags ten elf ure worden voortgezet.

Zitting van Donderdag 15 *Julij.*

In deze zitting heeft de Commissie haar verslag uitgebragt over het ontwerp tot regeling der strafwetgevende magt der waterschaps-besturen enz. Is besloten, de beraadslagingen daarover te houden op aanstaanden Zaturdag. Verder zijn de beraadslagingen voortgezet over het ontwerp van wet op de waarborg, hetwelk ten slotte is aangenomen met 34 tegen 13 stemmen.

De Commissie voor de verzoekschriften brengt verslag uit op onderscheidene in hare handen gestelde adressen. — Waarna de zitting is opgeheven.

AMSTERDAM, 14 Julij.

Onlangs heeft zich hier ter stede eene hoogst belangrijke *Vereeniging* gevormd, *ten behoeve der arbeiders-klasse*, eene *Vereeniging*, die zich ten doel stelt:

1°. Het doen bouwen van model-woningen voor gezinnen uit den arbeiders-stand en wel op ledige erven, en in zoodanige gedeelten der stad, welke daaraan de meeste behoefte hebben.

2°. Het aankoopen van bouwvallige perceelen, ten einde die af te breken en daarvoor doelmatige gebouwen, voor straks genoemde klasse onzer bevolking, op te rigten.

Het groote doel, dat de *Vereeniging* zich in dezen voorstelt, is alzoo: woningen te bouwen, die *ruim* en *luchtig* zijn, die de voor de arbeidende klasse noodige gemakken hebben, en dus in alle opzigten voldoen aan hetgeen heilzaam is voor de gezondheid, en tevens de genoegens van het huisselijk leven vermeerdert. Zoo zal er, om iets te noemen, door de Vereeniging worden gezorgd voor genoegzaam *licht*, en het aanbrengen van voldoende *lucht* in de vertrekken, voor behoorlijke welwater-putten en pompen, regenbakken en pompen, portalen, privaten, vuilnisbakken en riolen, voor stookplaatsen, enz. enz., terwijl elke woning voorzien zal zijn van eene kast van vurenhout, eene glazenkast met twee openslaande deuren, een geslagen ijzeren fournuis, een ijzeren ledikant, twee geslagen ijzeren emmers met ijzeren deksels en hengsels, tot het bergen en afdragen van vuilnis en haardasch, enz.

De *Vereeniging* heeft bij de stad in de nabijheid der Willemspoort een uitmuntend terrein, tot het bouwen van zoodanige woningen gekocht en deed eergisteren avond het sloopen van een bestaand woonhuis, staande aan het einde van de Oostenburger Middenstraat en het daarstellen op die plaats van woningen voor 18 huisgezinnen, zoo als wij die hierboven in eenige opzigten beschreven, aanbesteden.

Ziedaar in weinige regelen het doel en de aanvankelijk bemoeijing geschetst, eener *Vereeniging*, die niet voornamelijk beoogt *goedkoope* maar *goede* woningen te bouwen, die van haar kapitaal reeds nu vrij aanzienlijk, doch hetwelk *kan* en ook wel *zal* worden vermeerderd, betamelijke opbrengst wenscht te trekken, doch die ook voorzeker hierin geleid wordt, door de zucht om de gezondheid, het gemak en het genoegen van het huisselijk leven onzer arbeidende klasse te bevorderen en anderen op te wekken, om op dezelfde nuttige wijze een gedeelte van hun beschikbaar vermogen aan te wenden.

Het bouwen van deze 18 woningen aan het einde der Oostenburger Middenstraat, mitsgaders het sloopen van onderscheidene gebouwen, is aangenomen door den Heer J. Rietsnijder, voor de som van *f* 10,800.

— Men schrijft ons uit Zwolle, dd. 11 Julij: Er heeft zich in Nederland eene maatschappij gevormd tot het aanleggen van eenen spoorweg door onderscheidene provincien; het kapitaal bedraagt nagenoeg 18 millioen gulden. Men stelt zich voor, met dit kapitaal ons vaderland in verbinding te brengen met Duitschland, Hanover, België, Frankrijk en de voornaamste havens van Engeland.

De Heeren Mr. J. A. van Royen en Jonkh. Mr. W. G. Hovy, zijn de Commissarissen dezer Maatschappij voor Zwolle en verschillende andere notabiliteiten uit de onderscheidene provincien zijn er mede aan verbonden; daarenboven wordt het kapitaal, dat van Engeland komt, door zijne voornaamste aandeelhouders behoorlijk vertegenwoordigd.

Wij zullen spoedig over deze belangrijke aangelegenheid meer licht geven.

(Amst. Cour.)

UTRECHT, 13 Julij.

In den afgeloopen nacht werden wij door een brandalarm verontrust. Even na middernacht ontstond brand bij v. Dorssen, sigaren-kistenmaker, op den Catharijne Singel, welke zoodanig toenam, dat dit huis een prooi der vlammen is geworden, even als dat daarnevens gelegen, bewoond door de wed. Visser, wier inboedel, als ook de boeken, enz. van hare dochter, onderwijzeres in de Godsdienst, vernield zijn. Door de onmiddelijke nabijheid van de groote houtmagazijnen van de Heeren Jongeneel was het gevaar groot, maar moet des te meer lof worden gegeven aan de spoedig en doeltreffend aangebragte bluschmiddelen.

— Alhier is, bij gelegenheid van de kermis, een kind van twee jaren uit een kinderwagentje gestolen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 11 Julij.

Bij een besluit der Koningin is het voor de burgermilitie aan te werven aantal manschappen (gezamenlijk 50,000 man in 1852) over de onderscheiden graafschappen van Engeland en Wales omgeslagen. Dit is de eerste stap tot uitvoering der nieuwe wet op de burgermilitie.

— Onderscheiden in den laatsten tijd gemaakte wetsbepalingen hebben het opsporen en straffen van kwade praktijken bij verkiezingen, veel gemakkelijker gemaakt. Daaronder is vooral de bepaling welke veroorlooft den gekozene zelven als getuige op te roepen; blijvende hem vrij, op de vragen te zwijgen indien hij zich zelven door zijn antwoord bezwaren zoude; welk stilzwijgen echter op zich zelf reeds tegen hem zoude getuigen.

— Het Ministerie heeft bij de verkiezingen te Dublin eene belangrijke zege behaald, daar de beide Protestantsch-Conservative candidaten met aanzienlijke meerderheid van stemmen zijn verkozen.

— Hoewel de Eastern Steam Navigation Company door hare magtige mededingster de Peninsular and Oriental Company geheel van de rijks-stoomdienst op Indië, China en Australië is uitgesloten, zoo heeft echter haar bestuur aan de aandeelhouders voorgesteld, de overlandpost in snelheid en goedkoopheid te overwinnen door eene tweemaandelijksche dienst aan te leggen tusschen Engeland en Indië, om de Kaap, met stoomschepen, die 15 tot 17 knoopen in het uur afleggende, de reis naar Calcutta zonder overlading of binnenloopen in 28 tot 32 dagen zouden kunnen doen, terwijl de overlandpost door de Peninsular Company in minstens 35 dagen over Suez naar Calcutta wordt gebragt.

— De Nederl. Consul te Portsmouth, de Heer L. A. v. d. Bergh, heeft van den Keizer van Rusland een fraaijen en kostbaren ring ten geschenke ontvangen.

— Uit de Vereenigde Staten heeft men berigt dat de voorgenomen expeditie naar Japan voor goed was opgegeven.

BELGIE.

BRUSSEL, 14 Julij.

Ll. Vrijdag is te Doornik 's avonds ten 9 ure een soldaat, die 17 borrels genever had gedronken, op een mesthoop gevonden, nog met de flesch in de hand; reeds half verstijfd is hij naar 't hospitaal gebragt en twee uren daarna overleden.

— Te Gend is ll. Zaturdag in het groote Begijnhof de oudste der Begijnen en waarschijnlijk van alle Belgische, overleden in den ouderdom van 96 jaren. Zij was er ingekomen op haar 16de jaar en heeft alzoo een tijdvak van tachtig jaren als Begijn geleefd.

FRANKRIJK.

PARIJS, 13 Julij.

De feestelijke inwijding van den Straatsburger spoorweg zal zeer luisterrijk zijn, doch, zoo men zegt, zonder proeven van officiële welsprekendheid afloopen. De aanzienlijke vrouwenschaar is radeloos, daar er besloten is om uit hoofde van den geweldigen toevloed, op den zoogenaamden eeretrein, in 't geheel geene vrouwen toe te laten.

— De Raad van onderwijs heeft heden eene bijeenkomst gehouden, onder het Voorzitterschap van den Heer Fortoul, ten einde een aanvang met de werkzaamheden te maken. Tegenwoordig waren de Aartsbisschoppen van Reims, van Parijs en van Tours en de Bisschop van Atrecht. Onder de onderwerpen, waarmede de Raad zich zal bezig houden, behoort de toepassing van het besluit over de scheiding der letterkundige en wetenschappelijke studiën, de grondslagen tot een nieuw wets-ontwerp over het openbare en bijzondere onderwijs, en eene wijziging van het programma der candidaats-examens voor de letteren en wetenschappen.

— In de koudbadinrigting op de Seine is een brug, waarop zich een 100-tal personen bevonden, ingestort. Niettegenstaande de spoedig aangebragte hulp, zijn 6 personen verdronken.

— Gisteren zijn van hier 100 kinderen van 10- tot 13-jarigen ouderdom, uit de vondelings-gestichten naar Algerië vertrokken, om aldaar in eene landbouw-kolonie, waar een geestelijke, pater Brumeand, reeds meer dan 500 kinderen heeft vereenigd, tot het landbedrijf te worden opgeleid.

— In het zuiden van Frankrijk zijn dezer dagen zeer vele zware onweders uitgebarsten.

— De ziekte der druiven neemt te Lunel en Frontignan op eene schrikbarende wijze toe.

SPANJE.

MADRID, 7 Julij.

Bij Koninklijk besluit van den 4den dezer, wordt bepaaldelijk de vergunning verleend voor het aanleggen en exploiteren der spoorweglinie van Madrid naar Irun op de Fransche grenzen. Aan de ondernemers wordt, overeenkomstig de wet van 20 Februarij 1850, benevens andere begunstigingen van staatswege, zes per cent voor rente en een per cent voor aflossing gewaarborgd.

TURKYE.

SMYRNA, 28 Junij.

De Maroniten zijn weder in opstand. — Er heerscht hier eene vreeselijke warmte; in de laatste dagen is de thermometer van Fahrenheit geklommen tot 112° à 115° of 36° à 37° Reaumur. Men is bezorgd voor den gezondheidstoestand, doch overigens verwachtte men een zeer vruchtbaar jaargetij.

STADS BERIGTEN.

Burgerlijke Stand.

Van den 8 tot en met den 14 Julij 1852.

BEVALLEN: C. C. Giezen, geb. Meerburg, D. — J. Koolen, geb. van der Maas, Z. — A. van der Burgh, geb. Malijs, Z. — A. E. de Wolf, geb. Smit, D. — M. van Ham, geb. Mioulet, D. — C. Stokhuyzen, geb. Faul, D. — J. H. Langwarden, geb. Bellof, D. levenl. — G. C. Simonis, geb. van der Voorden, Z. — M. Boesch, geb. Biegman, D. — J. van der Meer, geb. van Mijgaard, D. — M. Delen, geb. Wernaart, D. — E. van Gelderen, geb. de Leeuw, Z. — J. Kikkert, geb. Neuteboom, D. — K. H. Plattel, geb. Jillisse, Z. — C. M. Viele, geb. de Gunst, Z. — H. C. Stokhuyzen, geb. van Putten, Z. — J. E. Kasteel, geb. Henssen, Z.

GEHUWD: J. P. Korenhof, Jm. en J. Singeling, Jd. — J. van der Kamp, Jm. en A. A. Lodenstijn, Jd. — G. Stouten, Jm. en F. van den Burg, Jd.

OVERLEDEN: A. C. de Hen, D., 4 w. — M. Nagtegeller, D., 8 j. — J. de Haas, Z., 4 j. — P. N. van Sonderen, Z., 7 m. — M. Liscaljet, geb. van der Horst, 45 j. — D. H. Schimmel, Z. 4 m. — M^a. Cath^a. van den Brand, 29 j. — J. Parmentier, Z., 11 m. — H. Boehmer, Z., 4 m. — J. J. Sloos, Z., 3 m. — J. Schee, geb. de Weever, 61 j. — M. Chandron, geb. van Tongeren, 54 j. — L. Andrae, D., 3 m. — W. T. P. Reigman, Z., 2 m. — H. W. Tellingen, D., 7 m. — P. Huybers, 71 j.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN brengen bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat van heden tot nadere afkondiging geene Honden, anders dan Gemuilband, waarvan het model ten burele van de Policie te bezigtigen is, mogen losloopen, of aan gevels, hekken of erven van huizen vastgelegd worden.

En is hiervan afkondiging geschied waar het behoort, den 15den Julij 1852.

Burgemeester en Wethouders voorn.,
VAN LIMBURG STIRUM.
De Secretaris v. PUTTKAMMER.

KERKNIEUWS.

HAARLEM, 13 Julij. Heden werd door den Kerkeraad der Nederd. Herv. Gemeente alhier, uit het bestaande twaalftal Predikanten, het volgende zestal gemaakt: DD. Adriani, te Waddingsveen; Oort, te Alkmaar; ter Haar Romeny, te Gouda; Steinfort, aan de Vuursche; Vinke, te Leeuwarden; Cats Wor, te Enkhuizen; terwijl bij herstemming afviel van Voorst, te Almelo.

OUDEWATER, 12 Julij. Heden werd door den Breeden Kerkeraad der Herv. gemeente, uit het bereids vroeger gemaakte zestal, geformeerd het volgende drietal Predikanten: DD. Nachenius, te Sassenheim; van Schermbeek, te Elst; en Diehl, te Lichtevoorde; waaruit onmiddelijk is beroepen B. Nachenius.

MAASSLUIS, 11 Julij. De Wel-Eerw. Heer H. Steenberg, Predikant te Dirksland, heeft voor het beroep naar herwaarts bedankt.

— De Heer W. G. Reddingius, Predikant te Woltersum in Groningen, emeritus geworden zijnde, sloot zijn ongeveer 56-jarig dienstwerk, waarvan hij er bijna 24 aldaar had doorgebragt, met eene afscheidsrede, tot tekst hebbende: II Thess. 3, vs. 16. „De Heer nu des vredes zelf geve u vrede te allen tijd, in allerlei wijze. De Heer zij met u allen." Het mogt den grijsaard gebeuren zijne treffende rede aan het einde van zulk eene langdurige loopbaan, met eene vaste stem uit te spreken.

217de Staats-Loterij.

Trekking der Vijfde Klasse.

11de Trekking. No. 5234 een prijs van ƒ1,500.
12de Geene.

ADVERTENTIEN.

Heden overleed tot mijne innige droefheid aan de gevolgen van eene hevige bloedspuwing, na voorzien te zijn van de H. Sacramenten, mijn geliefde Echtgenoot N. J. STEVENS, in den ouderdom van 43 jaren.

LEYDEN, 14 Julij 1852. A. E. STEVENS, Geb. FRANSES.

Eenige Kennisgeving.

De Banketbakkers-Affaire zal door de Weduwe worden gecontinueerd.

Voor de vele blijken van deelneming bij het overlijden van den Heer J. LANGELAAN ontvangen, wordt bij deze dank gezegd door zijne gezamentlijke Kinderen en Behuwdkinderen.

Uit aller Naam,
SOETERWOUDE, 14 Julij 1852. J. J. LANGELAAN.

Bij Akte, op den 13den Julij 1852, ten overstaan van den Notaris A. S. BARKEY, Nz., te *Leyden* verleden, behoorlijk geregistreerd, is de **VENNOOTSCHAP** tot het fabriceren van *Dekens*, *Baaijen* en *Duffels*, en den Handel in die Artikelen, bij Akte, op den 13den Januarij 1848 ten overstaan van genoemden Notaris BARKEY verleden, behoorlijk geregistreerd, opgeregt tusschen de Heeren JACOBUS JOHANNES CHRISTOFFEL SCHELTEMA en JAN SCHELTEMA te *Leyden*, onder de Firma van JACOBUS SCHELTEMA JANSZOON, **ontbonden**, te rekenen van den 1sten Januarij 1852 af: — zullende laatstgenoemde Heer JAN SCHELTEMA niettemin het regt hebben dezelve Fabriek en Handel voor eigene rekening, onder dezelfde Firma voort te zetten, zonder dat de eerstgenoemde voor iets aansprakelijk zal zijn; terwijl de nog openstaande zaken van gedachte Firma, door genoemden Heer JAN SCHELTEMA, onder de Handteekening dier Firma zullen worden vereffend.

Geschiedende deze Aankondiging overeenkomstig art. 31 van het Wetboek van Koophandel.

De Ondergeteekende maakt hare geëerde Begunstigers bekend, dat zij de **SLAGTERIJ** voortzet, onder de Firma van FRUITMAN & COMP. Hopende zich door eene prompte en zindelijke bediening de gunst van hare geëerde Begunstigers waardig te maken.

Bij LEYDEN, Julij 1852. Wed. VAN NIEUWENHUIZEN.

Bij J. F. VOGELVANGER, Mare Wijk VI. No. 1180, is te bekomen: 1e kwaliteit Rood en Wit **Bessensap** à $17\frac{1}{2}$ Ct., Zwarte **Bessensap** à 30 Ct., **Bessen** en **Frambozensap** à 35 Ct. en **Frambozensap** à 60 Ct. de Flesch; verzoeke Flesschen *franco* te zenden, voor den 25sten dezer.

Dr. LANG'S *Algemeen Volksgeneesmiddel.*

Een Boekje van 69 in 8° pagina's met geel bedrukten omslag, met volledige uitkomst daarover, wordt in het Verkoophuis en de bekende Depôts voor 10 centen verkocht.

Dr. MATTHIAS LANG was een uitstekend en menschlievend Geneesheer in Beijeren, waar hij in het begin der vorige eeuw leefde en eene uitgebreide praktijk had. Zijn *Algemeen Volksgeneesmiddel* verwierf zich daar zulk eenen roem, dat ook andere Geneesheeren zich gaarne daarvan bedienden.

Heeren Boekhandelaren kunnen dit werkje à contant met een dubbel rabat in het Verkoophuis ontbieden.

De Pillen van Holloway hebben menigeen genezen, welke behebt waren met scheurbuik en huidziekten.

De scheurbuik, ringworm en andere diergelijke ziekten komen voort uit een onzuiver bedorven bloed, en het eenige zekere middel, dezelve te genezen bestaat in het gebruik der *Pillen* en *Zalf* van HOLLOWAY. Dagelijks hebben er genezingen plaats door dit uitmuntend middel, hetwelk buitengewoon het bloed zuivert, het ligchaam versterkt en de gezondheid terugroept. Hetzelve is ook even zeker in het genezen van kankerachtige zweren, oude wonden, en kliergezwellen, en een ieder, daarmede behebt zijnde, behoorde daarvan gebruik te maken.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à ƒ0.90, ƒ2.10, ƒ3.30, ƒ7.75, ƒ15.50, ƒ23,50.

Potjes Zalf à ƒ0.90 ƒ2.10, ƒ3.30, ƒ8.15, ƒ15.90, ƒ23.90.

Te bekomen bij W. C. VAN DORT, te *'s Hage*; bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, te *Gouda*, en bij J. STRAATMAN, Hoofd-Depôthouder te *'s Hertogenbosch*, alsmede te *Londen*, Strand 224, *Holloway's Etablissement.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 14 Julij.

	Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à $2\frac{1}{2}$ pCt.	$63\frac{1}{8}$	64	$63\frac{15}{16}$
Dito Certificaten » 3 »	76	$76\frac{1}{4}$	$76\frac{1}{8}$
Dito dito » 4 »	$95\frac{7}{8}$	$96\frac{1}{16}$	$96\frac{1}{16}$
Amortisatie Syndicaat » $3\frac{1}{2}$ »	$94\frac{1}{4}$	—	—
Handelmaatschappij » $4\frac{1}{2}$ »	125	—	—
O. I. Leening . . . . » 4 »	$95\frac{3}{8}$	—	—
Dito Holl. Spoorweg . . . »	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg . » 4 »	102	—	—
Haarlemmermeer . . . . . . » 5 »	—	—	—
FRANKRIJK, Certif. . . . . . . » 3 »	$67\frac{5}{16}$	—	—
Dito dito . . . . . . » 5 »	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816 » 5 »	$108\frac{1}{2}$	$108\frac{5}{8}$	$108\frac{5}{8}$
Dito dito 1828 en 1829 . . » 5 »	$106\frac{5}{8}$	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833 » 5 »	$97\frac{1}{4}$	—	—
Dito 1840 . . . . » 4 »	92	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co. . » 4 »	$91\frac{13}{16}$	$91\frac{7}{8}$	$91\frac{13}{16}$
Dito dito Nieuwe . . » 4 »	—	—	—
Inschrijving in Assign. . . » 6 »	—	—	—
Certificaten van dito . . . . » 6 »	—	—	—
POLEN, Obligatien . . . . . . » 4 »	$85\frac{3}{16}$	—	—
Dito Aandeelen met Loten. fl. 250 ƒ	—	—	—
Dito dito 1835 . . . . » 500 »	—	—	—
SPANJE, Obligatien . . . . . à 1 pCt.	$22\frac{5}{8}$	$22\frac{11}{16}$	—
Dito Obligatiën . . . . » 3 »	$40\frac{7}{8}$	—	—
Dito Binnenl. à 6 m. . . . . » 3 »	$45\frac{5}{8}$	$45\frac{13}{16}$	$45\frac{11}{16}$
Bewijzen Coupons	$2\frac{7}{8}$	$2\frac{15}{16}$	$2\frac{7}{8}$
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll. . » 5 »	—	—	—
Dito . . . . » 4 »	$69\frac{1}{4}$	—	—
Dito Metall. . . . . » 5 »	$78\frac{5}{8}$	$78\frac{5}{8}$	—
Dito Nieuwe . . . . » 5 »	$89\frac{15}{16}$	$90\frac{1}{8}$	90
Dito 1847 . . . . » $2\frac{1}{2}$ »	41	$41\frac{1}{4}$	—
BELGIE, Banc. . . . . » $2\frac{1}{2}$ »	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD . . . . » $2\frac{1}{2}$ »	$52\frac{7}{8}$	53	53
BRAZILIE, 1824 200 £ . . . » 5 »	$99\frac{7}{8}$	—	—
PORTUGAL, te Londen . . . . » 5 »	$43\frac{15}{16}$	44	44
Dito dito . . . . » 4 »	$40\frac{5}{16}$	$40\frac{7}{16}$	$40\frac{3}{8}$
VENEZUELA, ... » $3\frac{1}{2}$ »	44	—	—
MEXICO, ... » 5 »	—	—	—
AMERIKA, Bankactien . . .	$4\frac{3}{8}$	—	—

Grieken $6\frac{1}{16}$ $6\frac{1}{8}$.

Braz. 1839, £ 100, 5 pCt. $99\frac{3}{8}$ $99\frac{3}{4}$.

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie $2\frac{1}{2}$ pCt. Wissel-Disconto 2. De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is ƒ$9.82\frac{1}{2}$ à $87\frac{1}{2}$.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.